

Personajele din opera Mesterul Manole scrisa de Lucian Blaga - prima parte

In piesa, totul este mai complex si mai amestecat: "Ce incurcatura de graiuri", exclama, la un moment dat, Mira. Cadrul e acelasi: pe Arges in jos si in plin timp mitic romanesc. Impulsul dramatic e concentrat intr-una din cartirile staretului Bogumil, aparitie demonica, osciland - cum am vazut -intre Dumnezeu si Satanail: "numai jertfa cea mare poate sa ajute".

Fata de prototipul folcloric, Manole traieste, de la inceput, incertitudini si ezitari si mai cumplite. In primele scene, e un fel de Faust dezabuzat, chinuit de calcule si masuratori fara noima. Blestemul lui e ca s-a departat prea mult de "Zidarul cel mare" si ca mereu "e pe cale sa se certe cu cerul". Ca si Gaman, fiinta stihiala, el sufera de "boala caderii", in timp ce creatorul din sine intra in conflict cu propriile limite omenesti. Or, tocmai aceasta transcendere cere sa fie insuflita de jertfa, adica de moartea ritualica a unei fiinte vii (ca in balada). Initial, cea jertfita este Mira, pentru ca in cele din urma Manole, creatorul insusi, sa fie cel jertfit. De fapt, el se jertfeste. Tot ce se intampla pana la jertfa finala nu sunt decat paleative ale sortii. Nu mai putin, toate gesturile protagonistului, esentializate la maximum, ne sunt infatisate ca niste acte de hybris si, pe masura ce se interiorizeaza, devine tot mai acuta constiinta culpabilitatii.

Treptat, Manole devine extatic si vizionar. Pe Mira, el o zideste, transpunandu-se lunatic in magia unui joc ingenuu in aparenta (jocul creator de lumi), dar avand un puternic revers tragic. Cu atati mai insuportabile vor fi dupa aceea remuscarile, cand nici macar delirul nu-l poate face sa uite. Aproape nimic nu mai ramane din transparenta genuina a eroului popular, nimic din fabuloasa-i lipsa de memorie. Manole al lui Blaga a fost "pedepsit cu darul de a zamisli frumuseti". De la prima si pana la ultima scena, cand se prabuseste din clopotnita (din proprie alegere), viata lui se scurge picatura cu picatura si trece in fiinta operei.

Iata cum, in schema scenariului expresionist si a mitului sacrificiului stravechi, cu destule modificari in raport cu balada, Blaga toarna un continut ideatic si psihologic modern, care confera dramei autenticitate si credibilitate. Sintetizand, Dan C. Mihailescu traseaza cateva linii sigure ale receptarii acestei formule de teatru: "Ceea ce incearca teatrul poetic de idei, ceea ce incearca implicit, dramaturgia blagiana, este tocmai intoarcerea dramaticitatii la originar, la forta cuvantului resimtita ca energie sacra si la situatii-suma, ce racordeaza umanul dimensiunilor esentiale.